

داروی ضدالتهاب، امیدی نو برای افسردگی‌های مقاوم به درمان

در سال‌های اخیر توجه دانشمندان به نقش سیستم ایمنی در بروز برخی اختلالات روانی افزایش یافته است. اکنون یک پژوهش جدید نشان می‌دهد ...

در سال‌های اخیر توجه دانشمندان به نقش سیستم ایمنی در بروز برخی اختلالات روانی افزایش یافته است. اکنون یک پژوهش جدید نشان می‌دهد که رویکردی متفاوت، مبتنی بر کنترل التهاب بدن، ممکن است افق تازه‌ای برای درمان افسردگی‌های مقاوم به درمان باز کند.

به گزارش ایسنا، افسردگی یکی از شایع‌ترین اختلالات روانی در جهان است که می‌تواند کیفیت زندگی فرد را به طور جدی کاهش دهد. درمان‌های رایج افسردگی عمدتاً بر تنظیم مواد شیمیایی مغز مانند سروتونین، نوراپی نفرین و دوپامین تمرکز دارند. با وجود اثربخشی این داروها برای بسیاری از بیماران، حدود یک سوم افراد مبتلا به افسردگی به این درمان‌ها پاسخ مناسبی نمی‌دهند. این موضوع باعث شده است که پژوهشگران به دنبال مسیرهای زیستی دیگری باشند که ممکن است در بروز یا تداوم افسردگی نقش داشته باشند.

یکی از مسیرهایی که در سال‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته، التهاب مزمن خفیف در بدن است. مطالعات نشان داده‌اند که حدود یک سوم افراد مبتلا به افسردگی، نشانه‌هایی از التهاب در خون خود دارند. التهاب بخشی از پاسخ طبیعی سیستم ایمنی است، اما اگر بیش از حد فعال شود، می‌تواند بر عملکرد مغز و خلق و خو تأثیر بگذارد. برخی پژوهش‌ها افزایش سطح پروتئین‌هایی به نام «سایتوکاین‌ها» را در افراد افسرده گزارش کرده‌اند. یکی از این سایتوکاین‌ها، اینترلوکین ۶ یا IL-6 است که نقش مهمی در واکنش‌های التهابی بدن دارد و توجه ویژه‌ای را به خود جلب کرده است.

در همین زمینه، گروهی از محققان به سرپرستی پروفسور گولام خنداکار، استاد روان پزشکی و ایمنی شناسی از واحد اپیدمیولوژی یکپارچه شورای تحقیقات پزشکی و مرکز تحقیقات زیست پزشکی NIHR در بریستول انگلستان، به همراه دکتر ایمیر فولی، پژوهشگر ارشد حوزه ایمنی روان پزشکی از همان مراکز، تحقیقی را در این زمینه انجام داده‌اند. این پژوهش که به بررسی یک داروی ضدالتهابی موجود و اثر آن بر افسردگی می‌پردازد، برای نخستین بار به طور مستقیم یک مسیر ایمنی خاص را به عنوان هدف درمانی در افسردگی آزمایش کرده است. تمرکز اصلی این مطالعه بر مهار مسیر مرتبط با IL-6 بوده است.

در این پژوهش، روش کار به صورت یک کارآزمایی بالینی تصادفی و کنترل شده طراحی شد. ۳۰ فرد مبتلا به افسردگی متوسط تا شدید که به درمان‌های ضدافسردگی استاندارد پاسخ نداده بودند و در آزمایش‌های خون نشانه‌هایی از التهاب خفیف داشتند، انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان به طور تصادفی به دو گروه تقسیم شدند؛ یک گروه داروی توسیلیزومب، که دارویی ضدالتهابی و مهارکننده مسیر IL-6 است، دریافت کرد و گروه دیگر دارونما. وضعیت افراد به مدت چهار هفته از نظر شدت افسردگی، خستگی، اضطراب و کیفیت زندگی پیگیری شد.

یافته‌های پژوهش نشان دادند که اگرچه به دلیل کوچک بودن نمونه، تفاوت آماری قوی میان دو گروه مشاهده نشد، اما روند بهبود در گروه دریافت‌کننده توسیلیزومب امیدوارکننده بود. این افراد در مقایسه با گروه دارونما کاهش بیشتری در شدت علائم افسردگی، خستگی و اضطراب نشان دادند و کیفیت زندگی آن‌ها نیز بهبود یافت.

در بخش نتیجه‌گیری، محققان گزارش کردند که درصد بیشتری از افراد گروه دریافت‌کننده داروی ضدالتهابی به مرحله بهبود کامل یا «فروکش افسردگی» رسیدند. این میزان ۵۴ درصد در برابر ۳۱ درصد در گروه دارونما بود. شاخصی به نام «تعداد موردنیاز برای درمان» نشان داد که با درمان پنج بیمار، یک نفر بهبود اضافی پیدا می‌کند؛ عددی که حتی از برخی داروهای ضدافسردگی رایج بهتر به نظر می‌رسد.

اهمیت این یافته‌ها در آن است که نشان می‌دهند افسردگی در همه افراد یکسان نیست و در برخی بیماران، التهاب سیستم ایمنی می‌تواند نقش کلیدی داشته باشد. استفاده هدفمند از درمان‌های ضدالتهابی می‌تواند به شخصی سازی درمان افسردگی کمک کند، به این معنا که هر بیمار بر اساس ویژگی‌های زیستی خود، درمان مناسب تری دریافت کند.

پژوهشگران تأکید کرده‌اند که این نتایج اولیه است و برای تأیید قطعی، انجام مطالعات بزرگ‌تر ضروری خواهد بود. گام بعدی، اجرای یک کارآزمایی بالینی گسترده‌تر در مرحله سوم است تا شواهد لازم برای استفاده بالینی از این نوع ایمنی درمانی در

افسردگی فراهم شود.

این یافته های علمی در نشریه تخصصی JAMA Psychiatry منتشر شده اند؛ مجله ای وابسته به شبکه نشریات پزشکی انجمن پزشکی آمریکا که یکی از معتبرترین منابع انتشار پژوهش های حوزه روان پزشکی در جهان به شمار می رود.